

Грађење речи

Процес настанка нових речи назива се **творба (грађење) речи**.

Реч: глава

Нове речи: главоња, главни, глават, главар, главица; поглавар, поглавица, приглавити, заглавити; тврдоглав...

Речи које настају од других речи (једне или више њих) називају се **творенице**.

Од следећих речи направите придеве:

камен –

злато-

село –

снег –

дрво –

град –

део –

ала –

миш-

Речи које нису настале од других речи називају се **просте речи**.

Од следећих простих речи начини што више твореница:

рука:

црн:

књига:

У зависности од тога да ли су речи настале од једне или од више других речи, творенице делимо на изведенице и сложенице.

Изведенице или **изведене речи** настале су од једне речи.

Речи као што су главни, глават, главурда и сл. настале су само од речи глава.

Сложенице или **сложене речи** настале су од најмање две речи.

Нпр. тврдоглав, тупоглав...

Пажња!

Од једне изведенице може настати нова изведеница.

Нпр. од речи ГЛАВАТ може настати реч ГЛАВАТОСТ. Од речи ГЛАВОЊА добијамо реч ГЛАВОЊИН.

Разврстај речи: пут, путник, путнички, допутовати, путар, путарев на просте, изведене и сложене.

Проста реч: ПЛАВ

Породица речи: плаветан, плавкаст, плавичаст, плаветнило, плавуша, плавети, плавоок, поплавити, плавокос...

Све творенице (изведене и сложене речи) заједно са простом речи од које су настале чине **породицу речи**.

Следеће речи групиши у породице речи и издвој просту реч од које су настале:

рибарница, водени, воденица, риба, воденичар, рибар, подводни, риболов, вода, рибљи, воденкаст, риболовац.

Најмањи део речи заједнички за целу породицу речи чува основно значење које повезује све речи једне породице и назива се **корен**.

Да би једна реч припадала одређеној породици речи, потребно је да има заједнички корен са простом речју од које та породица и настаје. Није довољно само гласовно подударане између творенице и прости речи. На пример, *ледина* нема никакве везе са *ледом* иако им се поклапају три гласа.

Ледина је напуштено земљиште обрасло травом, а *лед* је замрзнута вода.

Важно је да, поред гласовног подударане, постоји и значењска веза. *Лед* има везе са *сладоледом*, јер је сладолед залеђени слаткиш!